

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних мов
В. Т. Сулим
“ 29 ” вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лінгвопрагматичні аспекти перекладу

освітній ступінь

Бакалавр

спеціальність:

035 Філологія

спеціалізація:

**035.04 Германські мови та літератури
(переклад включно)**

ОПП:

Переклад (німецька мова)

інститут, факультет, відділення: **факультет іноземних мов**

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвопрагматичні аспекти перекладу» для студентів IV курсу освітнього ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 035 Філологія, освітньою програмою «Переклад (німецька мова)» зі спеціалізації «035.04 германські мови та літератури (переклад включно)» .

Розробники: Дяків Х. Ю., доц., канд. філол. н. кафедри міжкультурної комунікації та перекладу.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 року

Завідувач кафедри:

(проф. Паславська А. Й.)
(прізвище та ініціали)

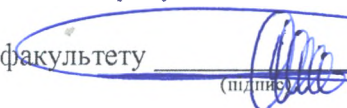
(підпис)

“28” серпня 2019 року

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року

Голова Вченої ради, декан факультету

Сулім В. Т.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

“29” серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Лінгвопрагматичні аспекти перекладу

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03. Гуманітарні науки (шифр, назва)	(за вибором)	
	спеціальність: 035 Філологія (шифр, назва)		
Модулів – 1	спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 12-18	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		10 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 22% аудиторних занять, 78% самостійної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Лінгвопрагматичні аспекти перекладу» має на меті створити практичну базу для формування у студентів вмінь і навичок у галузі практики перекладу з використанням основної іноземної мови, необхідних у майбутній професійній діяльності.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати** принципи, методи та прийоми здійснення перекладу на практиці, а також практичне оволодіння ними з метою забезпечення вірного вибору перекладацької стратегії, зумовленої

професійними потребами відповідно до комунікативно-прагматичних параметрів тексту та опираючись на основи лінгвопрагматики.

вміти визначати комунікативно-прагматичні параметри тексту і відповідно до них стратегію перекладу, розрізняти специфіку усного і письмового перекладу,

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Прагматичні відношення у перекладі.

Тема 1. Поняття «прагматика» у перекладі. Прагматичний вимір у перекладі.

Тема 2. Прагматичний потенціал висловлювання. Типи прагматичних відношень. Теорія мовленнєвих актів (Остін, Дж. Серль).

Змістовий модуль 2. Прагматична адаптація текстів і якість перекладу.

Тема 3. Ілокутивні індикатори у тексті. Функціональна перспектива речення і фокусування. Типи текстів крізь призму комунікативних конвенцій. Види прагматичної адаптації.

Тема 4. Стратегія перекладу (Гьоніг, Кусмауль). Оцінка якості перекладу (адекватний переклад; еквівалентний переклад; точний переклад; буквальний переклад; вільний переклад).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	У тому числі					
л		п	лаб	інд	ср	л		П	лаб	інд	ср		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
МОДУЛЬ 1													
Змістовий модуль 1. Прагматичні відношення у перекладі.													
Тема 1. Поняття «прагматика» у перекладі. Прагматичний вимір у перекладі.		2				2							
Тема 2. Прагматичний потенціал висловлювання. Типи прагматичних відношень. Теорія мовленнєвих актів (Остін, Дж. Серль).		3				3							
Разом – зм. модуль 1		5				5							
Змістовий модуль 2. Прагматична адаптація і якість перекладу.													
Тема 3. Ілокутивні індикатори у тексті. Функціональна перспектива речення і фокусування. Типи		2				2							

текстів крізь призму комунікативних конвенцій. Види прагматичної адаптації.												
Тема 4. Стратегія перекладу (Гьоніг, Кусмауль). Оцінка якості перекладу (адекватний переклад; еквівалентний переклад; точний переклад; буквальний переклад; вільний переклад).		3				3						
Разом – зм. модуль 2		5				5						
Всього годин		10				10						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття «прагматика» у перекладі. Прагматичний вимір у перекладі.	2
2	Тема 2. Прагматичний потенціал висловлювання. Типи прагматичних відношень. Теорія мовленнєвих актів (Остін, Дж. Серль).	3
3	Тема 3. Ілокутивні індикатори у тексті. Функціональна перспектива речення і фокусування. Типи текстів крізь призму комунікативних конвенцій. Види прагматичної адаптації.	2
4	Тема 4. Стратегія перекладу (Гьоніг, Кусмауль). Оцінка якості перекладу (адекватний переклад; еквівалентний переклад; точний переклад; буквальний переклад; вільний переклад).	3

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни "Лінгвопрагматичні аспекти перекладу". Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, практикумами, методичними вказівками тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студентів. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення аудиторних занять.

Зміст СРС з дисципліни "Лінгвопрагматичні аспекти перекладу" складається з таких видів роботи:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчальнотематичним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підбір прикладів, що ілюструють певні теоретичні положення;
- лінгвопрагматичний аналіз тексту;
- підготовка до заліку.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семіотичні витoki прагмалінгвістики. Предмет прагматики. Статус прагматики в колі наук	12
2	Принципи мовленнєвої взаємодії	14
3	Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен	18
4	Текст як вербалізований продукт дискурсу	12
5	Прагматика перекладу. Комунікативно-прагматична еквівалентність	14

Індивідуальні завдання

Підготувати та провести дослідницький проект на одну із наступних тем:

1. Теорія мовленнєвих актів і мовленнєвих жанрів.
2. Типи комунікативно-прагматичної еквівалентності
3. Прагматичні аспекти усного перекладу
4. Прагматичні аспекти письмового перекладу
5. Прагматичні аспекти послідовного перекладу
6. Прагматичні аспекти синхронного перекладу

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні:

інформаційно-рецептивні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження) методи; проблемний виклад навчального матеріалу; частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); практичні заняття, індивідуальні завдання (підготовка реферату тощо), інтерактивні методи (презентація, евристичні бесіди, дискусії, «мозковий штурм», конкурси з практичними завданнями та їхнє подальше обговорення, проект, проведення творчих заходів, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення носіїв мови).

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних

контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль.

Проміжний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем (змістових модулів). Результати проміжного контролю за модуль визначаються як середня величина з поточних оцінок за відповіді на практичних заняттях.

Поточний контроль – це сума балів за проміжний контроль, відвідування занять і самостійну роботу студента.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, зокрема, оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях, активність під час обговорення дискусійних питань.
2. Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.
3. Виконання тематичних контрольних робіт (оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини практичних занять (модуля). Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь представити певний вивчений матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та система оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра, вони відображені у робочій програмі дисципліни. Підсумковий модульний контроль знань та умінь та навичок студентів може проводитися у формі тестів або контрольних робіт.

Для проведення підсумкового модульного контролю використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Складовими частинами варіанту контрольного модульного завдання є: тести, теоретичні питання. Протягом вивчення курсу студент повинен виконати дві комплексні модульні роботи.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин він має право на індивідуальне складання модуля. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль. Незадовільну оцінку за модуль студент має право перескласти. Додатковий термін складання призначає викладач і затверджує завідувач кафедри.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та графіком навчального процесу. Семестровий залік проводиться до початку терміну екзаменаційної сесії шляхом виставлення оцінки за результатами поточної успішності і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Сюди належить проміжне оцінювання (усне опитування, тест), поточне оцінювання (відповіді і виступи на практичних заняттях, самостійна позааудиторна робота (в т.ч. виконання домашніх завдань), тематичні контрольні роботи (у формі тесту, відповідей на теоретичні запитання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань), відвідуваність), підсумкове модульне оцінювання (тест/теоретичні питання),

підсумкове семестрове оцінювання (у формі заліку за результатами поточної успішності).

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент/ка отримує оцінку за залік на основі оцінок, які він/вона отримав/ла за відповіді на практичних заняттях, результати тестування, виконання завдань на самостійну роботу, відвідуваність. Семестровий залік проводиться до початку терміну екзаменаційної сесії шляхом виставлення оцінки за результатами поточної успішності і не передбачає обов'язкову присутність студентів. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів;
- дві модульні контрольні роботи: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів (2 x 10);
- відвідування аудиторних занять: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10 балів;
- самостійна робота: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів.

Залік оформляється шляхом сумування одержаних студентом балів за усі види навчальної діяльності.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

Модулі	Модуль I			Модуль II			Підсумковий контроль (залік) Сума
Кількість балів за модуль	25			25			
Змістові модулі	ЗМ 1	ЗМ2	Модульний контроль 1	ЗМ 3	ЗМ 4	Модульний контроль 2	
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	40			40	10		
Розподіл балів	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	
	25	5	10	10	25	5	10
Наукова робота	Участь у студентських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах та конкурсах						1 - 10

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

- максимальна кількість балів оцінювання знань студентів з дисципліни, яка завершується іспитом, становить за поточну успішність 50 балів, на іспиті – 50 балів;
- для оформлення документів за іспитову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Під час оцінювання знань, умінь і навичок студентів враховується:

- 1) наявність і характер засвоєння знань з дисципліни (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань з дисципліни (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;
- 5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

10. Методичне забезпечення

Форми навчально-методичного забезпечення дисципліни, що забезпечують максимально повне надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення дисципліни:

- конспекти лекцій;
- методичні вказівки, рекомендації та підручники;
- комп'ютерні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- тестові завдання для контролю.

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

14. Рекомендована література

Базова

Арутюнова Н.Д. Прагматика // Языкознание: Большой энциклопедический словарь. М., 1998. С. 389-390.

3. Арутюнова Н.Д. Падучева Е.В. Истоки, проблемы и категории прагматики // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. М., 1985. С. 3-47.

4. Богданов В.В. Лингвистическая прагматика и её прикладные аспекты // Прикладное языкознание. СПб, 1996. С. 268-275.
- Демьянков В.З. "Теория речевых актов" в контексте современной лингвистической литературы (обзор направлений) // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 17: Теория речевых актов. М., 1986. С. 223-235.
11. Демьянков В.З. Доминирующие лингвистические теории в конце XX века // Язык и наука конца 20 века. М., 1995.
12. Звегинцев В.А. Язык и лингвистическая теория. М., 1973.
13. Звегинцев В.А. Предложение и его отношение к языку и речи. М., 1976.
14. Звегинцев В.А. Прагматика, семантика и естественный язык // Звегинцев, В.А. Мысли о лингвистике. М., 1996.
15. Кибрик А.Е. Лингвистические постулаты // Кибрик, А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания: Универсальное, типовое и специфичное в языке. 3-е изд., стереотип. М., 2002.

Допоміжна

1. Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода. — М.: Московский Лицей, 1996. — 207 с
2. Алексеева И.С. Введение в переводоведение. Учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. - СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Академия, 2004. — 352 с.
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). – М.: «Международ. отношения», 1975 г. - 240 с.
4. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. — 224 с.
5. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Учебник. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 2004. - 544 с.
6. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). – М.: Высшая школа, 1990. — 253 с.
7. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). Для институтов и факультетов иностр. языков. Учеб. пособие. — 5-е изд. — СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: ООО «Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ», 2002. - 416 с.
16. Кифер Ференц. О роли прагматики в лингвистическом описании // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. М., 1985. С. 333-348.
17. Кобозева ИМ. "Теория речевых актов" как один из вариантов теории речевой деятельности // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 17: Теория речевых актов. М., 1986. С. 7-21.
18. Кронгауз М.А. Семантика. М., 2001.
19. Лакофф, Джордж. Прагматика в естественной логике // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. М., 1985. С.439-470.
20. Петров ВВ. Философия, семантика, прагматика // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. М., 1985. С. 471— 476.
21. Почепцов ГГ. О месте прагматического элемента в лингвистическом описании // Прагматические и семантические аспекты синтаксиса. Калинин, 1985. С. 12-18.
22. Рыжова Л.П. Истоки прагматической парадигмы во французском языкознании. Тверь, 2004.
23. Сёрл Дж.Р. Введение // Философия языка / Ред. - сост. Дж.Р. Сёрл. М., 2004.
24. Серль Дж. Что такое речевой акт? / Серль Дж. // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17 [Теория речевых актов]. – С. 151 – 169.

187. Серль Дж. Косвенные речевые акты // *Философия языка* ; Ред.-сост. Дж. Р. Сёрл ; Пер с англ. – М. : Эдиториал УРСС, 2004. – С. 56 – 74.
188. Серль Дж. Основные понятия исчисления речевых актов / Дж. Серль, Д. Вандервекен // *Новое в зарубежной лингвистике*. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17 [Теория речевых актов]. – С. 242 – 263.
- . Остин Дж. Л. Слово как действие / Остин Дж. Л. // *Новое в зарубежной лингвистике*. – М. : Прогресс, 1986. – Вып. 17 [Теория речевых актов]. – С. 22 – 131.
- Столнейкер Роберт К. Прагматика // *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 16: *Лингвистическая прагматика*. М., 1985. С.419-438.
25. Сусов Н.Н. Предложение как лингвосомиотический феномен // *Сб. науч. тр. МГПИИЯ*. Вып. 112. М., 1977. С. 97-108.
26. Сусов Н.Н. Семантические функции основных лингвосомиотических объ-ектов // *Предложение и текст в семантическом аспекте*. Калинин, 1978. С. 122-138.
27. Сусов И.П. Семантика и прагматика предложения. Калинин, 1980.
28. Сусов И.П. К предмету прагмалингвистики // *Содержательные аспекты предложения и текста*. Калинин, 1983. С. 3-15.
29. Сусов И.П. Коммуникативно-прагматическая лингвистика и ее единицы // *Прагматика и семантика синтаксических единиц*. Калинин, 1984. С. 3—12.
30. Сусов И.П. Проблемы языкового общения, его единиц и правил // *Все-союзная научная конференция "Коммуникативные единицы языка"*. М., 1984. С. 113-116.
31. Сусов И.П. *История языкознания*. М, 2006.
32. Якобсон Р. *Избранные работы*. М., 1985.
33. Carlson Lauri. *Dialogue Games: An Approach to Discourse Analysis*. Dordrecht etc., 1985.
34. Grice Herbert Paul. *Meaning // Semantics: An Interdisciplinary Reader in Philosophy, Linguistics and Psychology* / Ed. by Danny D. Steinberg and Leon A. Jakobovits. Cambridge, 1975.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.fask.uni-mainz.de/user/kupsch/web.html>
2. <http://www.fask.uni-mainz.de/user/kupsch/biblio.html>
3. <http://www.uwasa.fi/comm./termino/>
4. <http://www.logos.it>
5. <http://accurapid.com/journal/links.htm>
6. <http://europa.eu.int/comm./translation/de>
7. <http://rzaix340.rz.uni-leipzig.de/~xlatio/>
8. <http://rzaix340.rz.uni-leipzig.de/~latio/softtab.htm>
9. <http://www.uni-saarland.de/fak4/fr46/deutsch/www.htm>
10. <http://www.loc.gov>
11. <http://www.dblink.de>